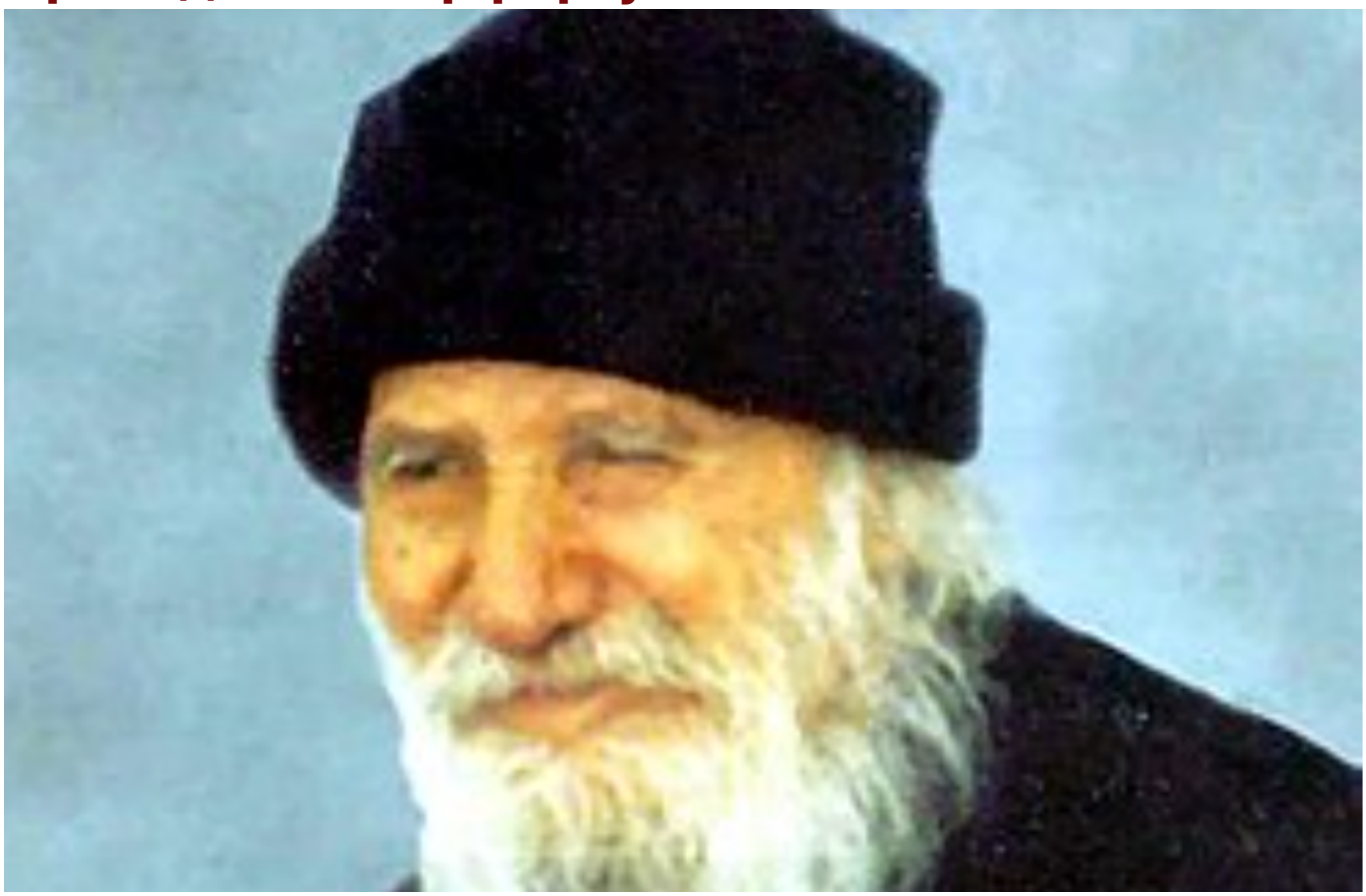
02/12/2020

Преподобни Порфирије Кавсокаливит

Блажени старац Порфирије рођен је 7. фебруара 1906. године у селу Свети Јован Каристија у близини Аливерије. Његови родитељи су били сиромашни али побожни земљорадници. Отац му се звао Леонида Бајрактарис, а мајка Јелена, кћи Антонија Ламброса.

На крштењу је добио име Евангелос и био је друго од петоро деце својих родитеља. Школу у свом селу похађао је само две године. Учитељ му је већином био болестан, и деца су веома мало научила од њега. Гледајући ту сиромаштину, мали Евангелос је напустио школу; радио је на породичном имању и чувао оно мало стоке што су имали. Радио је од своје осме године. Ради боље зараде, још тако млад прихватио се посла најпре у оближњем руднику угља, а затим у бакалници у Халкиди и у Пиреју.

Отац га је научио Молебном канону Пресветој Богородици и свему што се тиче наше вере, а што је и сам знао. Као дете, Евангелос се брзо развијао. Причао нам је и сам да се почео бријати од своје осме године. Од најранијег узраста био је озбиљан, марљив и ревностан, и изгледао је старији од својих

вршњака.

Монашки призив

Док је чувао овце, али и док је радио у бакалници, сричући је читао житије светог Јована Каливита; тако је осетио жељу да следи пример овог подвижника. Много пута кретао је пут Свете Горе, али се из разних разлога враћао кући. Коначно, кад му је било дванаест година, са одлучном жељом да стигне куд је намерио, он поново крене на пут. Господ благослови његов наум, и он дође на Свету Гору.

Господ, Који промишља о свему и управља нашим животом, тако је уредио ствари да на броду који је пловио од Солуна до Свете Горе, Евангелос сретне свог будућег старца, јеромонаха и духовника Пантелејмона. Овај га још на броду прими у своју духовну заштиту; пошто улаз на Свету Гору није био дозвољен малолетницима, духовник га представи као свог нећака и тако га уведе.

Његов старац, отац Пантелејмон, одвео га је до Кавсокаливије, до испоснице Светог Георгија, у којој се подвизавао са својим братом по мајци, оцем Јоаникијем. У тој испосници раније се подвизавао и добрознани монах преподобни хаџи-Георгије.

Тако је отац Порфирије истовремено добио два духовника; према обојици је имао крајњу, беспоговорну и радосну послушност. Ревносно се предао добровољном подвигу, а жалио се само на то што његови духовници нису од њега тражили још већи подвиг. Нису нам довољно познате његове духовне борбе јер нам о њима није говорио. На основу штурих Старчевих речи, упућених само неколицини духовне деце, можемо закључити да је његов подвиг био непрестан, напоран, радостан и тежак. Ходао би, на пример, бос по снегу и по каменитим стазама. Спавао је врло мало, и то на поду, покривен само једном плахтом, и покрај отвореног прозора чак и кад је падао снег. Наг од појаса навише, правио је много метанија да га не би савладао дремеж. Бавио се дрводељем, секао дрва, сакупљао пужеве, на леђима теглио земљу из велике даљине како би на кршевитом терену око испоснице Светог Георгија направио врт. За све то време, сабирао је своју пажњу на читања и тропаре из светих служби и учио их напамет. Штавише, пошто је, приликом обављања рукодеља, наизуст понављао свештена Јеванђеља, у његов ум се није могла уселити испразна и рђава помисао. По властитим речима којима је описивао свој тадашњи живот, био је „вечно у покрету“.

Основно и најзначајније обележје његовог подвига није био само телесни

напор, него свеобухватна послушност старцу, апсолутна зависност од њега, потпуно нестајање његове воље у вољи старчевој; преданост старцу препуна љубави, поверења и дивљења, поистовећивање са њим. У томе је тајна, у томе је кључ; овде откривамо оно што је суштинско и што је значајно.

Тако је овај необразовани дечак, са два разреда основне школе, слушајући са пламеном љубављу свештене речи које су говориле о нашем вољеном Христу, користећи се речником, како је сам говорио, самога Светога Писма и тумачећи непознато познатим, успео да за кратко време научи оно што ми у школама и на универзитетима, уз помоћ књига и учитеља, у удобности, али без жара, не научимо за цео живот.

Не знамо тачно када, али изгледа убрзо после доласка на Свету Гору, постријжен је за монаха и добио име Никита.

Посета божанске благодати

Није чудо што је божанска благодат видљиво почивала на овом младом монаху препуном ревности, који је био преиспуњен љубављу Христовом и који никад није жалио труда и подвига.

Била је зора, и средишња црква у Кавсокаливији још увек је била закључана. У једном углу припрате, монах Никита је чекао да зазвоне звона и да се отвори црква. После њега у припрату ступи стари монах Димас, некадашњи руски официр, коме је било око деведесет година; био је то велики подвижник и тајни светитељ. Пошто не виде никога, старац помисли да је сам, те поче да прави велике метаније и да се моли пред затвореним дверима наоса.

Божанска благодат се разливала од преподобног старца Димаса и обливала млађаног Никиту, који тада беше спреман да је прими. Осећања која обузеше младића не могу се описати. После свете Литургије и светог Причешћа, млади монах Никита је био толико усхићен да је, идући ка својој испосници, раширио руке и гласно повикао: „Слава Теби, Боже! Слава Теби, Боже! Слава Теби, Боже!“

После посете божанске благодати, дошло је до темељне промене душевних и телесних својстава млађаног монаха Никите. Та промена је дошла од деснице Свевишњега. Одевен је у силу са висине и стекао натприродне благодатне дарове.

Први знак присуства благодатних дарова указао се кад је из велике даљине

„видео“ своје старце, који су се враћали издалека. „Видео“ их је тамо где су били иако нису били доступни људском оку. Исповедио је то оцу Пантелејмону, који га посаветова да буде опрезан и да о овоме ником не прича. Ових савета Никита се држао све док није добио другачију заповест.

За овим даром уследили су и други. Његова чувства су постала осетљива до несхватљиве мере, а човечанске моћи су се развиле до крајности.

Могао је да слуша и да распознаје птичије и животињске гласове, тако да је разазнавао и њихово порекло и њихов смисао. Могао је да осети мирисе са велике удаљености. Распознавао је и разликовао мирисе и њихов састав. Из велике даљине разликовао је мирисе појединог цвећа. После скрушене молитве, могао је да „види“ у дубину земље и у небески хаос; да „гледа“ кроз воду и кроз каменито тло, да проналази изворишта нафте, радио-енергије, закопана археолошка налазишта, скривене гробнице, пукотине у дубини земље, подземне изворе, изгубљене иконе, да „види“ призоре који су се одиграли вековима раније, да „чује“ молитве које су упућиване, да „види“ добре и зле духове, саму људску душу… да „види“ баш све. Пробао је воду из дубине земље и мерио оно што је недоступно. Питао је стене, и оне су му причале о духовним борбама подвижника који су живели пре њега. Гледао је, и погледом исцељивао. Додиривао је, и додиром лечио. Молио се, и молитва је постајала делатна. Но, никад није помишљао да те Божије дарове употреби за властиту корист. Никад се није молио да се и сам излечи од болести. Никад није пожелео да стекне некакву корист од знања које му је божанска благодат даровала.

Кад би се користио својим даром расуђивања, откриле би му се скривене стране људских помисли. Уз помоћ благодати Божије, био је у стању да истовремено види прошлост, садашњост и будућност. Потврђивао је да је Бог свезнајући и свемогућ. Посматрао је и дотицао творевину по свим крајевима васељене, све до дубине човечије душе и историје. Речи апостола Павла: „Духован све испитује, а њега самог нико не испитује“ (I Кор. 2,15), у случају старца Порфирија биле су истините. Он је, наравно, ипак био човек, а благодатни дар који је примао, потицао је од Бога, Који из Њему познатих разлога понекад и не открива све.

Живот унутар божанске благодати, међутим, за нас представља непознаницу и тајну. Стога би сваки даљи разговор на ту тему изгледао као произвољно бављење оним што нам је недоступно. Ову чињеницу Старац је увек наглашавао пред онима који би његове могућности приписивали нечему другом, а не благодати Божијој. Понављао је и понављао: „То није наука; није

вештина; то је благодат“.

Повратак са Свете Горе

Пошто је Никита и после посете божанске благодати наставио свој подвиг са усрдном ревношћу, смирењем и невиђеном жељом за учењем, Господ је хтео да Свог младог ученика постави за учитеља и пастира Свог словесног стада. Јер, искушао га је, одмерио, и нашао да је достојан.

Монах Никита никад – баш никад – није помишљао да напусти Свету Гору и да се врати у свет. Његова пламена божанска љубав према Христу, нашем Спаситељу, подстицала га је да жели и да сања да се обрете у правој пустињи, где ће бити сам са вољеним Христом.

Но, скупљајући пужеве по стеновитим литицама, претходно већ исцрпљен од непрекидних натчовечанских подвига, добио је тежак плеуритис. То је приморало његове духовнике да му заповеде да се настани у неком манастиру изван Свете Горе како би се опоравио. Он их послуша и врати се у свет, али чим му је било мало боље, вратио се у своју испосницу. Међутим, поново се разболи, и зато га духовници, са великом тугом, заувек пошаљу у свет.

Тако га, као младића од деветнаест година, налазимо у манастиру Светог Харалампија, у близини његовог родног села. Он је и овде наставио са својим светогорским правилом, само што је био присиљен да ограничи пост све док се његово здравље не буде поправило.

Рукоположење у чин свештеномонаха

Једном приликом у посету манастиру дође архиепископ Синаја Порфирије Трећи. На основу разговора са Никитом, Архиепископ запази колико је овај младић украшен врлином и благодатним даровима; био је толико задивљен да га је 26. јула 1927. године, на празник Свете Параскеве, рукоположио у ђаконски чин. Већ сутрадан, на празник Светог Пантелејмона, произвео га је у чин свештеника, прибројао га Синајском манастиру, и наденуо му име Порфирије. Рукоположења су обављена у епископском параклису свете Митрополије каристијске, уз саслужење њеног тадашњег митрополита Пантелејмона Фостиниса. Старац Порфирије је тада имао само двадесет једну годину.

Духовник

После тога, митрополит каристијски Пантелејмон поставља га званичним писменим указом на дужност духовника. Нови подвиг, односно нови „талант“ који му је дат, Старац је извршавао усрдно и трудољубиво. Изучавао је „Приручник за исповеднике“, но кад је покушао да дословце примењује оно што у њему пише у погледу епитимија, схватио је да његов однос према сваком вернику мора бити засебан, због чега се нашао у великој невољи. Одговор је, међутим, пронашао код светог Василија Великог, који саветује: „Све ово пишемо како бисте могли окусити плодове покајања. Наиме, о појединим случајевима не расуђујемо по времену које треба утрошити, него по начину покајања“ (Писмо 217, бр. 84). Усвојио је овај савет и примењивао га. Чак је и у својој дубокој старости млађе духовнике подсећао на ову поруку.

Сазревајући на тај начин, млади јеромонах Порфирије је, уз помоћ благодати Божије, ваљано обављао дужност духовника у Евији до 1940. године. Свакодневно је примао на исповест велики број верника; дешавало се, понекад, да исповести слуша сатима без прекида. Јер, глас о њему као духовнику, зналцу душе и поузданом саветнику, врло брзо се проширио по читавој околини, те се мноштво света сливало у његову исповедаоницу у манастиру Левкон, у близини Авлонарија на Евији. Понекад је чак бивао приморан да проводи читав дан и ноћ, без предаха и без одмора, у испуњавању ове свете дужности и Тајне. Онима који су код њега долазили, помагао је и својим даром прозорљивости, чиме их је доводио до самопознања, до искрене исповести и до живота у Христу. Тим истим благодатним даром разоткривао је сплетке ђавола и спасавао душе из његових замки и лукавштина.

Архимандрит

Године 1938. митрополит Каристије одликовао га је звањем архимандрита: „...као наградом за твоје службовање, које си до данас као духовни отац обављао у Цркви, и за ваљану наду коју наша света Црква гаји према теби“, како дословно пише у документу (92/10-2-1938) реченог митрополита. Заиста, благодаћу Божијом, те наде су се обистиниле.

Парох у Цакеји и у манастиру Светог Николе у Ано Ватији на Евуju

Митрополит га је на неколико месеци поставио за пароха у село Цакеју на Евији. Неки старији мештани тог села и данас чувају драге успомене на његов краткотрајни боравак. Године 1938. налазимо га у опустелом и разрушеном манастиру Светог Николе у Ало Ватији, који припада митрополији Халкиде.

Претходно је напустио манастир Светог Харалампија јер је овај претворен у женски манастир.

У пустињи атинске Омоније

Док се пошаст Другог светског рата приближавала Грчкој, предобри Господ је Свог верног слугу Порфирија регрутовао за нову службу како би био ближе свом напаћеном народу. Дана 12. октобра 1940. године, поверена му је дужност привременог пароха у параклису Светог Герасима у Атинској поликлиници, која се налази покрај Омоније, у самом срцу Атине. Сам Старац је тражио да му буде додељено ово место, јер је из велике и силне љубави према напаћеним људима желео да се налази уз њих, у тешким тренуцима њиховог живота – кад патња и болест и близина смрти чине безвредним све остале наде осим наде у Христа.

За место пароха у болничком параклису постојао је још један кандидат, и то са изузетним препорукама, но Господ је просветлио управника Поликлинике да се определи за по светским мерилима неписменог, а по Богу смиреног и умилног

Порфирија. Због оваквог избора управник се касније радовао и задивљено говорио: „Нашао сам савршеног свештеника, каквог Христос жели“.

У овој Поликлиници Старац је вршио своју дужност читавих тридесет година као активни парох, а затим три године добровољно, како би одговорио на захтеве своје духовне деце која су га тражила. Подвизавао се укупно тридесет три године у пустињи Омоније (Омонија је најпознатији атински трг у строгом центру Атине. Ове речи су успела игра речи којом се многољудни атински трг назива пустињом у духовном смислу.), како је сам говорио, уместо у пустињи Свете Горе, како је желела његова душа.

Поред тога што је обављао свештеничку дужност, којој је приступао савршено благочестиво и предано, вршећи црквена богослужења са чудесним „благољепијем“, исповедајући, пружајући утеху и исцељујући душевне, а често и телесне „недуге“ болесника, Старац је био духовник свима који су долазили к њему.

“…Потребама мојим и оних који су са мном били, послужише ове руке моје“ (Дел. ап. 20,34)

Због недостатка формалних квалификација потребних за ово место, старац Порфирије је, као парох Поликлинике, примао незнатну плату, која није била

довољна да издржава себе, своје родитеље и неколицину блиских рођака о којима се старао. Зато је био принуђен да зарађује за живот, те је заједно са њима основао фарму живине, а затим и продавницу тканина. Поврх тога, из ревности према таинственом савршавању светих богослужења, дао се на састављање аромата. погодних за производњу тамјана коришћеног у богослужењу; у овоме је имао нарочитог успеха. Седамдесетих година је чак остварио оригиналан проналазак: сјединио је угаљ са аромом тамјана и кадио је само тим посебним спорогорућим угљем, који је испуштао диван мирис. Но, како се чини, појединости тог проналаска није ником открио.

Године 1955. од манастира Пендели изнајмио је манастирчић Светог Николе заједно са његовим имањем, које је систематски и трудољубиво обрађивао са намером да на њему подигне манастир, који је на крају подигао на другом месту. Поправио је изворе, уредио мрежу за наводњавање, засадио много дрвећа и трактором којим је сам управљао, обрађивао земљу. Уза све ово, обављао је своју данонoћну парохијску и исповедничку дужност.

Нарочито је ценио рад, и себи није допуштао предах знајући из искуства – а не из књига – оно што пише ава Исак Сирин: „Бог и анђели Његови налазе радост у немаштини, а ђаво и његови сарадници у беспослици“.

Године 1970, напунивши тридесет пет година службовања, добио је малу пензију, па је и формално напустио своју службу у Поликлиници.

“Сила се моја у немоћи показује савршена“ (II Кор. 12,9)

Осим оне првобитне болести, због које је и био приморан да напусти Свету Гору, и због које је његова лева страна била врло осетљива, старац Порфирије је повремено подносио и многе друге болести.

Пред крај његовог службовања у Поликлиници, оболели су му бубрези, а operисан је са великим закашњењем јер је упркос својој болести неуморно радио. Пошто је био послушан „све до смрти“, послушао је чак и управника Поликлинике, који му је наложио да одложи операцију како би могао да служи у дане Страсне седмице. Исход је био тај да је пао у кому, тако да су лекари обавестили његове рођаке да се постарају за његов погреб. Но, вољом Божијом, и против свих лекарских очекивања, Старац се вратио у живот по телу како би наставио да служи народу Цркве.

Пре ове болести Старац беше поломио ногу; сам нам је причао о томе како се том приликом о њему на чудесан начин старао свети Герасим, у чијој је црквици у Поликлиници служио.

Поврх тога, од силног терета који је дизао у својој кући у Турковунији, где је годинама живео, добио је килу, која га је веома мучила све до кончине.

Августа 1978. године, у манастиру Светог Николе у Калисији, претрпео је срчани удар и хитно био пребачен у болницу „Хигија“, где је провео двадесет дана. Кад је напустио болницу, наставио је опоравак у кућама неколицине своје духовне деце у Атини.

Касније, кад је већ био настањен у импровизованој кућици у Милесију, у метоху манастира који је сам основао, подвргнут је операцији катаракте на левом оку. Но, грешком лекара, око је оштећено, тако да је неколико година касније Старац потпуно ослепео на то око. Током операције лекар му је, без његовог пристанка, дао велику дозу кортизона иако је Старац био осетљив на лекове, а нарочито на кортизон. Ово је имало тешке последице: после неког времена Старац је задобио унутрашња крварења која су трајала око три месеца. Због тих крварења није могао да се храни на уобичајен начин; одржавао се у животу тако што је узимао само неколико кашика млека и воде за читав дан. Услед тога доспео је до такве исцрпљености да није могао ни да седи усправно. Примио је бар дванаест инфузија, и то све у свом уточишту у Милесију. Но, иако већ беше ступио на сам праг смрти, уз помоћ благодати Божије Старац је ипак преживео.

Његово телесно здравље је отада било потпуно нарушено, али он је наставио да обавља дужност духовног саветника, а колико је могао, у мањем обиму, и исповедника. При том је често трпео ужасне болове, или је имао друге тегобе са својим здрављем. Вид му је све више слабио, док 1987. године није сасвим ослепео.

Временом је људима упућивао све мање поука и савета, а све више се предавао молитви за њих. Молио се тихо, са пуно љубави и смирења, за све који су тражили његове молитве и божанску помоћ. Са великом духовном радошћу посматрао је како божанска благодат делује на њих. Тако је старац Порфирије постао опипљиви пример човека кога апостол Павле описује речима: „Сила се моја у немоћи показује савршена“ (II Кор. 12,9).

Старац оснива женски манастир

Старац Порфирије је одавно имао жељу да оснује манастирску тиховалницу у којој би најпре живела група побожних жена, његових верних духовних кћери. Наиме, Старац се беше заветовао Богу да их неће оставити саме чак ни када напусти овај свет, јер су му оне током много година биле верне помоћнице. У тај манастир би, касније, могла да ступи свака жена која би желела да се посвети Господу.

Почетком 1980. године настанио се на имању у Милесију, које је купио како би на њему био подигнут метох овог манастира. Више од годину дана живео је у покретној кућици, под веома тешким условима, нарочито зими. После тога, настанио се у малој и скромној кући у којој је преживео читаву муку непрекидних тромесечних стомачних крварења, и у којој је примио многобројне трансфузије крви коју су му са много љубави давала његова духовна деца.

Године 1980. почели су радови на подизању манастира, које је Старац помно пратио. Радове је плаћао уштеђевином коју су он и његови рођаци током година сакупљали управо у ову сврху; истовремено, помогло му је мноштво његове духовне деце.

Подиже храм Преображења Господњег

Сва његова љубав према ближњима била је усредсређена на то да их доведе до радости преображења по Христу. Попут апостола Павла, молио је нас, своју сабраћу: „Не саображавајте се овоме веку, него се преображавајте обновљењем ума свога, да искуством познате шта је добра и угодна и савршена воља Божија“ (Римљ. 12,2). Јер, желео је да нас доведе до стања у коме је сам живео и у коме „сви ми који откривеним лицем одражавамо славу Господњу, преображавамо се у тај исти лик, из славе у славу, као од Духа Господа“ (II Кор. 3,18).

Због тога је свој манастир назвао Преображење, а желео је да и манастирска црквица буде посвећена Преображењу.

Припрема свој повратак на Свету Гору

По свом расположењу, старац Порфирије никада није напустио Свету Гору. Никакав разговор није га привлачио више од приче о Светој Гори, а посебно о Кавсокаливији. Чак је, током дугог низа година, на име једног свог послушника тамо поседовао испосницу, коју је повремено посећивао.

Током последње две-три године свог овоземаљског живота, Старац је често говорио о својој припреми, односно о одговору који ће дати „на Страшном судишту“ Божијем. Издао је строге налоге да, уколико се деси да се упокоји овде, изван Свете Горе, његово тело буде тихо пренесено у Кавсокаливију и тамо сахрањено. Најзад је донео одлуку да се тамо још за живота пресели; у вези са тим наводио је причу из Старечника: „Осетивши да му је кончина близу, један старац припреми себи гроб, па рече свом послушнику: ‚Чедо моје, стене су клизаве и стрме, па можеш и сам упасти у гроб док мене будеш спуштао. Помози да се спустим сада, док сам још жив’. И заиста, послушник му поможе, те се старац пружи у гроб и мирно предаде своју душу“.

На навечерје празника Свете Тројице 1991. године, пошто је најпре отишао у Атину, исповедио се свом престарелом и болешљивом духовнику и добио отпуст, Старац се упутио својој испосници на Светој Гори. Настанио се у њој и очекивао своју кончину, припремајући се за „добар одговор“ пред Богом.

Кад је, по његовом налогу, за њега ископан дубок гроб, Старац је свом духовном чеду издиктирао опроштајно писмо упућено свој његовој духовној деци. Ово писмо, датирано 4. (по старом календару) и 17. (по новом) јуна 1991. године, пронађено је заједно са његовом монашком одећом намењеном за погреб. Оно садржи још један доказ његовог бесконачног смирења.

Старац је напустио Атику са скривеном намером да се више на њу не враћа. Са поједином духовном децом разговарао је на такав начин да су могли наслутити да га виде последњи пут.

Пред крај свог живота у телу био је забринут неће ли, можда, љубав његове духовне деце омести његову жељу, навикнуту на послушност и покорност. Стога је једном свом послушнику на Светој Гори рекао: „Ако затражим од тебе да ме одвезеш у Атину, ти ме спречи – то ће бити искушење“. Заиста, многи његови пријатељи су тада правили разне планове како би га вратили у Атину јер се и зима приближавала, а његово здравствено стање се погоршавало.

Уснуо у Господу

Добри Бог, Који поступа по жељама оних који Га се боје, испунио је и ову жељу старца Порфирија. Удостојио га је блажене кончине у крајњој смерности и незапажености; био је окружен само својим послушницима са Свете Горе, који су се молили заједно са њим. Последње ноћи свог овоземаљског живота Старац се исповедио и молио умносрдачном молитвом,

док су послушници, по његовом упутству, читали псалме и Канон на исход душе; затим су изговарали кратку молитву: „Господе Исусе Христе, помилуј ме“, све док нису испунили правило за монаха великосхимника.

Са великом љубављу послушници су му пружали телесну и духовну утеху која му је била потребна. Могли су чути његове преподобне усне како шапућу последње речи које су изашле из његових честитих уста; биле су то исте оне речи Христове архијерејске молитве: „…Да сви буду једно“ (Јов. 17,21).

Предходно су га чули како понавља једну једину реч; то је реч која се налази на крају Новог Завета, на крају свештеног Откривења светог Јована Богослова: „Дођи“ („Да, дођи, Господе Исусе!“ Откр. 22,20).

И Господ, преслатки Исус, је дошао. Преподобна душа старца Порфирија напустила је тело у 4 сата и 30 минута ујутру 2. децембра 1991. године и упутила се ка небу.

Старчево честито тело, одевено у монашку одећу, положено је у Саборни храм Кавсокаливије. Током читавог дана тамошњи оци су, по монашком обичају, читали Јеванђеља, а током ноћи служили су свеноћно бдение. Све се одвијало у складу са Старчевим подробним усменим упутствима, која су и записана, како би се избегла свака могућа грешка.

У рану зору 3. децембра 1991. године, земља је покрила часно тело преподобног Старца, у присуству само неколико отаца свештеног скита Кавсокаливије. Вест о његовом престављењу је, у складу са Старчевом жељом, тек тада саопштена.

Био је то час кад се небо на истоку руменило због долазећег дана; за многе душе овај призор представља символ Старчевог преласка из смрти у светлост и живот.

Кратак осврт

Најважнија особина старца Порфирија, током читавог његовог овоземаљског живота, било је његово крајње смирење. У корак са њим ишла је и Старчева савршена послушност, пламена љубав, без роптања трпљење неподношљивих болова; красило га је мудро расуђивање, несхватљиви дар провиђања, бесконачна љубав према учењу, неисцрпно стручно познавање разних тема (дар његовог великог труда по Богу, а не оскудног световног труда), неисцрпна трудољубивост и марљивост, непрекидна, смирена и, управо због тога, делатна молитва. Старца је красило и чисто православно

поимање, без икаквог фанатизма; живо, али углавном неприметно и ненаметљиво занимање за проблеме Цркве; успешни савети, разноврсност његових поука, дуготрпељивост духа, дубока побожност, богодолична свечаност богослужења, која је вршио уз велико старање о томе да његов велики допринос остане неприметан.

Уместо епилога

“ Онога који долази мени,нећу истерати напоље “ (Јов. 6,37).

По узору на апостола Павла, старац Порфирије је читавог свог живота примао све који су му долазили; бивао је свима све, да како год неке спасе (I Кор. 9,22).

Кроз његову скромну монашку келију пролазили су свети подвижници и грешни злочинци, православни хришћани и инославни или иноверни, незнатни људи и познате личности, богати и сиромашни, неписмени и образовани, мирјани и свештенство свих ступњева. Свима је, ради њиховог спасења, пружао љубав Христову.

Био је крајње послушан Цркви, без чијег одобрења ништа није чинио. Знао је из искуства, у Духу Светоме, да епископи, као наследници апостола, јесу носиоци божанске благодати независно од њихове личне врлине. Наиме, чувствено је осећао присуство божанске благодати и могао да уочи кад делује, а кад не. Сликовитим речима је наглашавао да се благодат супротставља гордим праведницима, али не и скрушеним грешницима. Из тих разлога није се саглашавао са поступцима који изазивају расколе и сукобе унутар Цркве, нити са нападима на њене епископе. Увек је саветовао да се решења унутар-црквених проблема траже у Цркви и од Цркве, и то кроз молитву, смирење и покајање. Боље је, говорио је он, да грешимо у Цркви, него да исправно поступамо изван ње.

„Стојте у једном духу, једнодушно борећи се за веру јеванђеља“ (Филип. 1,27).

Старац је проповедао да основни елемент духовног живота у Христу, велику тајну наше вере, представља јединство у Христу, односно осећање поистовећености са својим братом. То значи да један другоме носимо терет, да доживљавамо другога као самога себе; да кажемо: „Господе Исусе Христе, помилуј ме“, при чему у том „ме“ читава његова мука и патња постаје наша; да страдавамо као што он страдава, да се радујемо као што се он радује, да његов пад буде наш пад, и да његово усправљање буде и наше усправљање.

Управо зато његове последње речи, последње обраћање Богу, последња молитва и највећа жеља беше да сви „буду једно“. За тим је патио, за тим је чезнуо, за то се молио.

Колико ли је само проблема решено и колико ли је греха избегнуто на тај начин! Пао је мој брат? Па ја сам пао! Како да га осуђујем, кад сам ја кривац? Успео је мој брат? Ја сам успео. Како да му завидим, кад сам и сам на добитку?

Знао је Старац да управо овде ђаво против нас води велику битку јер је ту наша слаба тачка. Истичемо властиту вољу, издвајамо своје место у односу на другога – желимо да само ми избегнемо последице његових дела, односно да се ми спасемо без њега. Кад, међутим, у нама преовладава такав дух, нема нам спасења. Треба, наиме, да желимо да се спасемо заједно са свима, да, попут Светитеља Божјег, кажемо: „Господе, ако не спасеш и све њих, онда и мене избриши из књиге живота“; или да заједно са Апостолом Христовим кажемо: „Желео бих да ја сам будем одлучен од Христа за браћу своју, сроднике моје по телу“ (Римљ. 9,3).

То је љубав; то је сила Христова; то је суштина Божија. То је и царски пут духовног живота: да љубимо Христа, Који је „све“, љубећи сву браћу Његову, и оне „најмање“ за које је Он умро.

***

Свети Синод Константинопољске Патријаршије донео је 27. новембра 2013. године одлуку о канонизацији старца Порфирија.

За датум литургијског спомена преподобног Порфирија установљен је 2. децембар, дан његовог упокојења.

Преузето из књиге „Подвижник љубави – прозорљиви чудотворац“,
Нови Сад 2003.

mitropolija.com